

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • FINANCA • INDUSTRIJA • OBRT • KMETIJSTVO

LETO X ŠT. 235 PETEK, 21. SEPTEMBRA 1956 TRST, UL. GEPPA 9 - TEL. 38-933

Zakaj popušča italijanski izvoz v Jugoslavijo

Po podatkih, ki jih je navedel v svojem poročilu tajnik Jugoslovanskega veleposlaništva v Zagrebu, se je italijanski izvoz v Jugoslavijo v letošnjem prvem polletju povečal za 45% ter dosegel okoli 1,5 milijarde dolarjev, vrednost izvoza v prvem polletju letošnjega leta pa se je dvignila na 12,5 milijarde dolarjev. Nekateri gospodarstveniki so tudi bolj pesimisti, ter so izključevali nadaljnje porast izvoza.

Vrednost izvoza iz Italije v Italijo v prvih šestih mesecih leta 1956 je bila večja kakor vrednost uvoza. Tako razvoja splošno niso predvidevali, ker je bilo upravičeno upanje, da bo izvoz iz Italije v Jugoslavijo nastel glede na okolnost, da je bil marca meseca 1956 leta podpisan sporazum o italijanskim dobavah v okviru posebnih kreditov. V resnici ni bila izvedena doslej še nobena dobava na podlagi tega sporazuma, ki predvideva dostavo do 45 milijonov dolarjev, kar se ne pojavlja ovire z italijanske strani. Prav zaradi tega je uvoz iz Italije v Jugoslavijo zaostal za razvojno izvoza iz Jugoslavije v Italijo. Splošno je bil letošnji razvoj podoben razvoju v prvih šestih mesecih leta 1955.

Italija je osala še vedno na prvem mestu v jugoslovanskem izvozu, medtem ko se je v jugoslovanskem uvozu dvignila s tretjega mesta na drugo, in danes takoj za Združenimi ameriški državi. V letošnjem prvem polletju so nastale nekatere spremembe glede izmenjave posameznih artiklov med Jugoslavijo in Italijo. Živilna prehrana, ribe in ribji izdelki so se letos bolj uveljavili. Medtem ko je njihov izvoz iz Jugoslavije v prvem polletju leta 1954 znašal okoli 23,7% celotnega izvoza in leta 1955 26,64%, je bil izvoz v prvem polletju 1956 dosegel 39%, celotnega izvoza v Italijo. Izvoz žive je predstavljal leta 1954 4,4% in leta 1955 4,6%, medtem ko se je letos dvignil na 8,6%. Tudi izvoz rudnin in kovin je napredoval in sicer od 2,6 odst. v letu 1954 in 3,9% v letu 1955 na 4,6% v letu 1956 celotnega jugoslovanskega izvoza.

Nazadovoljeval je zlasti izvoz lesa, in sicer od 49,4% v letu 1954 in 49,3% v letu 1955 na 30,6% v prvem polletju letošnjega leta. Padel je tudi izvoz gumijastih izdelkov, in sicer od 2,6% v letu 1954 in 2,3% v letu 1955 na 2,2% v letu 1956.

Glede drugih artiklov niso nastale posebne spremembe. Čeprav je letos nastel izvoz goveda in konj, so jugoslovanski strokovnjaki mnenja, da je ta možnost še za nadaljnji razvoj in da bi bil liberalizacija s sporazumom iz leta 1955, temveč je še vedno kontinuiran. Iz istih razlogov se ne razvija izvoz rib in svinjskega mesa, kakor bi bilo sicer možno.

Tudi v jugoslovanskem uvozu iz Italije so nastale nekatere spremembe, vendar se odnos med posameznimi skupinami blaga ni posebno izpremenil. Zanimivo je, da je zlasti narasel uvoz tkanin iz Italije, in sicer od 11,7% v letu 1954 in 11,5% v lanskem letu na 20%, vseser jugoslovanskega uvoza iz Italije; napredoval je zlasti uvoz celicnega predvira in vlaken iz umetne svile.

Uvoz kemikalij se je dvignil od 9,4 odst. v letu 1954 in 11,8% v letu 1955 na 15% v prvem polletju 1956; napredoval je uvoz zdravil vseh vrst in farmacevtskih polizdelkov. To velja tudi glede uvoza vozil (traktorjev in avtomobilov) in strojev, ki je predstavljal v letošnjem letu eno tretjino vsega jugoslovanskega uvoza iz Italije.

V načelu niso na zagrebškem sestanku z italijanske strani zanikali možnosti nadaljnjega razvoja trgovinskih stikov med obema državama, vendar je predsednik Italijansko-jugoslovanske zbornice v Milanu G. Magri, ki vselej rad govori o realnosti, opozoril na pomanjkanje trgovinske izmenjave — zlasti na nazadovanje italijanskega izvoza v Jugoslavijo, ki je nastopil v začetku drugega polletja. V prvem polletju lanskega leta je Italija uvozila iz Jugoslavije za okoli 12 milijard blaga, izvozila pa za 17,1 milijarde; v istem razdobju letošnjega leta je uvoz iz Jugoslavije v Italijo ostal približno na isti ravni (12,28 milijarde), toda izvoz iz Italije v Jugoslavijo je padel na 14,82 milijarde. G. Serafini, italijanski trgovinski ataše v Beogradu, je omenil, da je znanal italijanski pribitek v trgovini izmenjavi z Jugoslavijo februarja 1956 še 7 milijard, toda do konca avgusta se je že skril na dve milijardi.

Jugoslavlani so v odgovoru naglasili, da ne bi nikdar prišlo do takšnega nazadovanja uvoza iz Italije, ko bi se sporazum o posebnih italijanskih dobavah v resnici izpolnjeval. Povsem naravno je, da je jugoslovanska trgovinska politika težila za tem, da skriči izvoz, da bi se čim bolj približala ravnovesju v izmenjavi.

Po sporočilu italijanskega trgovinskega atašea v Beogradu se zljaj predstavniki obeh držav poučajo da bi Italija omogočila uvoz posebnega kontingenta jugoslovanskega blaga v vrednosti 1,5 milijarde, da bi se v naslednjem poživila italijanski izvoz v Jugoslavijo, ker bi Jugoslavija s pridobljenimi devizami lahko več kupila v Italiji.

Na 51. Zagrebškem mednarodnem velesejmu Italija je močno zastopana

Domači in tuji tisk je od časa do časa poročal o novih delih za razširjenje razstavišča Zagrebškega velesejma. Tako so bila prizadeta podjetja kakor tudi ostala javnost poučeni o teh velikih delih. Kljub temu so bili obiskovalci novega velesejma iznenadeni, ko so ugotovili, kaj vse je bilo napravljeno v petih mesecih. Novo razstavišče je tako obširno, da je treba mnogo časa, da si človek ogleda nove paviljone, predvsem pa velik paviljon jugoslovanske lahke industrije.

Kako velik pomen pripisujejo v Jugoslaviji Zagrebškemu velesejmu, dokazuje tudi okolnost, da je sejem odprl sam predsednik republike Tito in da so otvoritvi prisostvovali tudi predsednik sabora Hrvatske dr. Bakarić, predsednik Izvršnega sveta Hrvatske J. Blažević, predstavniki zvezne ljudske skupščine, ljudskih skupščin in izvršnih svetov vseh jugoslovanskih republik ter jugoslovanske ljudske armade.

Velesejem je obiskal tudi angleški poslanik Sir Frank Roberts, ki je tudi prisostvoval sprejemu v sovjetskem paviljonu. Med tujimi predstavniki je bil tudi pomočnik ministra Ljudske republike Kitajske Vu Sueh Cis, nadalje predsednik koroške deželne vlade F. Wedenigg, podpredsednik izvršnega sveta A. Ranković in Edvard Kardelj. V bolgarskem paviljonu je podpredsednik E. Kardelj na zadevno vprašanje odgovoril, da bo Zagrebški velesejem v bodoče še bolj pokazal svoj značaj kot glavno jugoslovansko mednarodno središče. Ravnatelj čehoslovanskega paviljona M. Milnar je na zagrebški dan izjavil, da sodi Zagrebški velesejem v največje v Evropi.

ITALIJANSKI PAVILJON SE PRETESEN

Zagrebški in jugoslovanski tisk sploh je toplo pozdravil prisotnost številnih tujih razstavljalcev in pripomnil, da so pogosto tuji poslovni predhodniki diplomatskih in drugih korakov za vzpostavitev prijateljskih odnosov med narodi. To velja tudi za italijanske razstavljalce, katerim so v srednjem delu »Aleje nacije« na novem razstavišču postavili poseben paviljon. Čeprav so italijanska podjetja tako dobila mnogo večji razstavljalni prostor, kakor so ga imela lansko leto (2500 kv. metrov zaprtega in 1000 kv. metrov odprtega prostora) se je že letos pokazalo, da je novi paviljon pretesen. Zaradi tega je več italijanskih razstavljalcev moralo razstavljati v paviljonih starega sejišča.

To je vsekakor znak zanimanja, ki je že danes veliko in hkrati napoveduje še večje možnosti bodočega razvoja medsebojnih trgovinskih odnosov. Italija ne zavzema samo enega izmed vodilnih mest v zunanji trgovini Jugoslavije.

Sestanek milanske in beograjske zbornice

Živahna razprava o italijansko-jugoslovanski izmenjavi

Dan 13. septembra pe bil na Zagrebškem velesejmu posvečen Italiji. Svečanega sprejema v italijanskem paviljonu so se udeležili pomočnik ministrstva za zunanjo trgovino P. Treves, podtajnik zveznega izvršnega sveta A. Vratuša, generalni tajnik Zunanjetrgovinske zbornice I. Barbalić, podpredsednik Komiteja za zunanjo trgovino I. Grettić, tajnik Trgovinske zbornice Slovenije M. Vehovar in še drugi predstavniki gospodarskega življenja. Gospod Treves je naglasil pomen Zagrebškega velesejma za razvoj jugoslovanskega italijanskih gospodarskih odnosov. Roudaril pa je tudi, da ima gospodarsko sodelovanje tudi važen politični pomen. Odgovoril mu je G. Grettić, ki je posebno naglasil, da so dani realni pogoji za razvoj trgovinske izmenjave in gospodarsko sodelovanje med obema državama.

Italijan-ko-jugoslovanska trgovinska zbornica v Milanu in Jugoslovansko-italijanska trgovinska zbornica v Beogradu sta izkoristili Zagrebški velesejem za sestanek upravnih odborov, na katerem so njihovi člani izmenjali misli o najboljših poteh vprašanjih v zvezi z razvojem zunanje trgovine med obema državama. Sestanek v trgovinski zbornici Hrvatske je vodil ing. Knežević, predsednik Jugoslovansko-italijanske zbornice. Razpravam sta v imenu Trgovinske zbornice Slovenije prisostvovala tudi njen glavni tajnik ing. M. Vehovar in dr. Zidarić. Italijansko delegacijo, v kateri so bili predstavniki velikih italijanskih podjetij, je vodil kom. Magri, predsednik upravnega odbora družbe »Dalminec«, ob strani je imel glavnega tajnika Italijansko-jugoslovanske zbornice dr. Della Volta. Iz Trsta so bili prvi dan prisotni poleg podpredsednika Tržaškega velesejma G. Ulessija, in glavnega tajnika dr. Chiaruttinija in tajnika trgovinske zbornice dr. Paschija tudi člani tržaške delegacije Italijansko-jugoslovanske zbornice.

Kljub vsem težavam, ki nastopajo v trgovinski izmenjavi med sosednima državama, so še vedno dane možnosti za plodno vzajemno gospodarsko sodelovanje, ker se obe gospodarstvi medsebojno dopolnjujeta in ker ker za izmenjavo med sosedni, to je pri najnižjim prevoznim stroškom. Vsekakor bo tudi uveljavitev tržaškega sporazuma pripomogla k pozitivni medsebojni izmenjavi.

slavije, temveč je tudi po številu razstavljalcev na velesejmu na drugem mestu, to je takoj za Zah. Nemčijo. Italijanska podjetja imajo v Jugoslaviji svoje stare poslovne zveze, ki jih čedalje bolj širijo, bodisi z neposrednim stikom na velesejmu bodisi po svojih zastopnikih. Na opiti po italijanskem paviljonu sem opazil, da skoraj vsi italijanski razstavljalci imajo svoje jugoslovanske predstavnike. Poleg tega posamezna jugoslovanska podjetja iščejo nova zastopstva, posebno se zanimajo za gospodinjstve in industrijske šivalne stroje, gradbene stroje, snežne pluge in za druge predmete.

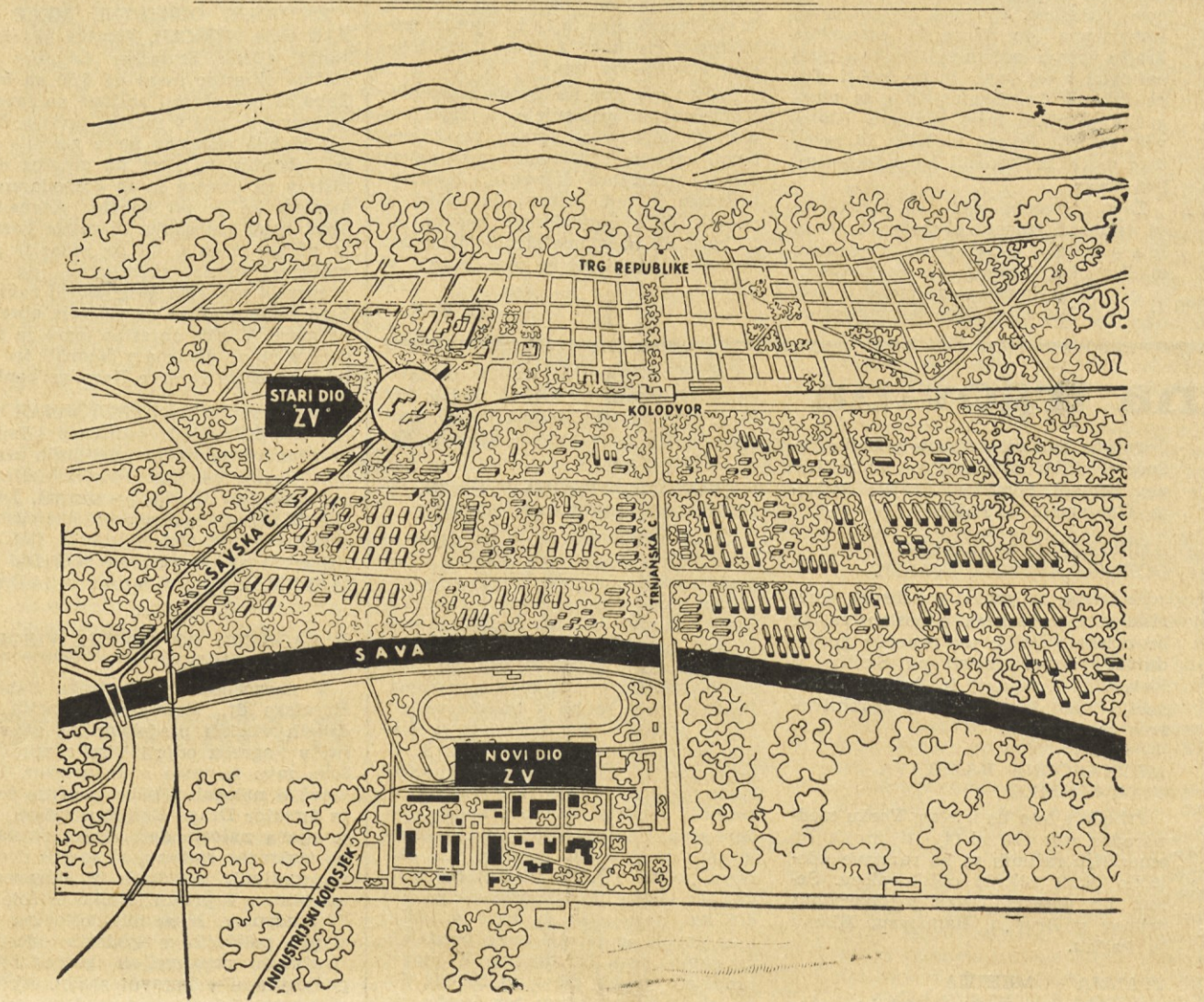
ITALIJANSKA IN TRŽASKA PODJETJA

Prišli bi v zadrego, ako bi hoteli našteti vsa italijanska podjetja, ki razstavljajo svoje proizvode. Naj navedemo samo najvažnejša, ki so že dobro znana v Jugoslaviji: Ansaldo, Officine Galileo, Bedeschi (tovarna strojev za opekarne iz Padove), Olivetti, Ducati, Marelli, FAI, Breda, Necchi, OM, Pirelli, Vender, računski stroji Totalia, Ferrania in druga podjetja. Na novem sejmu naletimo prav tako na razna tržaška podjetja, ki rada razstavljajo na sejmu kakor Trans Trst (CEAT), Japoušek, Auto-Motor (tržaške ladjedelni-

ce CRDA, ki razstavljajo v sklopu holdinga Fimmeccanica, Električne stroje tržaškega podjetja FERR, zdravilne specialitete Importex; izven italijanskega paviljona, to je na starem sejišču razstavljata podjetji Orlando Bruno in Triestina.

V celoti lahko trdimo, da so italijanski razstavljalci mnogo doprinesli k uspehu Zagrebškega velesejma. Italijanski proizvodi so se v Jugoslaviji zelo vpeljali. Ker se obe gospodarstvi medsebojno dopolnjujeta, so dane možnosti za nadaljnji razvoj sedanjih poslovnih zvez.

M. V.

Naš črtež prikazuje lego novega in starega sejišča v Zagrebu. Na v. nu eržeza se vidi Zagrebška gora; ob njenem vznožju se razteza mesto. S krčgom je označena lega starega velesejma. Novo sejišče so postavili onstran reke Save ob zagrebškem dirkališču. V levem kotu je označena Savska cesta s sedanjim mostom, medtem ko se

desno od novega sejišča vidi široka cesta, ki jo je gradilo, kakor tudi novi most čez Savo. To cesto bodo dogradili še letos. Po dograditvi bo nova prometna žila predstavljal podaljšek zelenega pasu Zrinjevcu ter bo hkrati najkrajša zveza med središčem mesta in novim velesejmom — v zrčni črti 1500 metrov. Od starega do novega

sejišča je danes peš uro hoda. Proje je dobro organiziran z avtobusi, ki odhajajo v kratkih presledkih. Projektanti novega sejišča so računali z dejstvom, da se bo Zagreb razširil proti jugu, t. j. prav v smeri proti novemu sejišču, ker je tu na razpolago največ prostora.

USTANOVITEV MEDZBORNICNEGA KOMITEJA

Da bi bil zagotovljen stalen stik med obema zbornicama so se predstavniki zbornice zedinili v tem, da se ustanovi medzbornični komitej, v katerega bo vsaka zbornica delegirala po devet članov. Na vsaki strani bodo po trije člani stalni, ostale šest pa bodo menjavali. Na italijanski strani so bili izbrani za stalne člani kom. Magri, dr. Della Volta in dr. Vatta kot predstavnik tržaške delegacije; nadležni člani so dr. Citrini (za lesno stroko), dr. Gardi (za mesno), prof. Marconi (elektrotehniko), com. Castaldi (lahko mehaniko), com. Mosca (za trgovinsko izmenjavo) in ing. Rebora (za železarsko stroko).

Jugoslovanski stalni člani so ing. Knežević, ing. Raković in ing. Vehovar; ostali člani so L. Lesjak, ing. Matić dr. Brandajs, ing. Veljković, I. Zivković in K. Zoričić. Dogovorjeno je bilo, naj bi se medzbornični komitej sestajal vsaj vsake tri mesece, po potrebi tudi bolj pogosto.

Razpravljali so tudi o tehničnem sodelovanju, ki naj bi se uveljavilo zlasti na področju elektrotehnike. G. Magri je v tej zvezi naglasil, da so italijanska podjetja pripravljena dati na razpolago svoje strokovnjake samo pod pogojem, da Jugoslavlani nabavijo ustrezno industrijsko opremo v Italiji. O trgovinski arbitraži je poročal dr. Rosenberg, pravni referent Trgovinske zbornice Hrvatske. K temu predavanju je napravil več pripomb z italijanske strani dr. Fugazza. S te strani niso pokazali za to vprašanje posebnega razumevanja, vendar je dr. Gričoni opozoril na stare tradicije tržaškega arbitražnega sodišča pri trgovinski zbornici, ki naj bi se obnovile.

Paviljoni govore o tujem priznanju

Ce ti slučajno ne prekrži poti G. Sukarno, te avtobus s starega sejišča prepele na novo v dobrih desetih minutah; seveda ne boš več zlepa doživel, da bodo varnostni organi zaradi prihoda predsednika Indonezije za nekaj časa zaprli cesto. Moram pa priznati, da so šoferji in uslužbenci velesejmske uprave vzorno vodili promet in ogromno množico obiskovalcev, ki se je medtem nabrala, z avtobusi, ki si prihajali kakor iz neba, v kratkem času prepeljali na novi sejem.

Novo sejišče je ogromno. Naš zagrebški dopisnik ga je večkrat podrobno opisal in se tudi povsem upravičeno pohvalil, da je zagrebško stavarstvo v petih mesecih zmoglo tako obsežno delo. To priznanje čuješ tudi iz ust tujih razstavljalcev in obiskovalcev.

Kako naj novinar v splošni nerazumevanju med gibanjem te množice obiskovalcev zbere svoje vtise in kaj napiše o ureditvi sejemskih prostorov in paviljonov? Nemškim piscem bi to bilo lahko; oni lahko napišejo: »kolossal! Nam je izrazil tuj, nevarnost je tudi, da bi z njim pretiravali. Z mirnim srcem pa lahko zapisemo: S em, da so tuje države zgradile na zagrebškem sejišču tako ogromne paviljone, so dale samemu sejmu in jugoslovanskemu gospodarstvu javno priznanje. Ko bi ne računale na korist, ki naj bi jo prineslo razstavljanje blaga v teh paviljonih in bi trgovinska izmenjava z Jugoslavijo, ne bi se nikdar ustavile v tako velike stroške.

dr. Brandajs, ing. Veljković, I. Zivković in K. Zoričić. Dogovorjeno je bilo, naj bi se medzbornični komitej sestajal vsaj vsake tri mesece, po potrebi tudi bolj pogosto.

Razpravljali so tudi o tehničnem sodelovanju, ki naj bi se uveljavilo zlasti na področju elektrotehnike. G. Magri je v tej zvezi naglasil, da so italijanska podjetja pripravljena dati na razpolago svoje strokovnjake samo pod pogojem, da Jugoslavlani nabavijo ustrezno industrijsko opremo v Italiji. O trgovinski arbitraži je poročal dr. Rosenberg, pravni referent Trgovinske zbornice Hrvatske. K temu predavanju je napravil več pripomb z italijanske strani dr. Fugazza. S te strani niso pokazali za to vprašanje posebnega razumevanja, vendar je dr. Gričoni opozoril na stare tradicije tržaškega arbitražnega sodišča pri trgovinski zbornici, ki naj bi se obnovile.

Paviljoni govore o tujem priznanju

Edino glede kitajskega paviljona lahko domnevamo, da je njegova graditev, povezana s tako velikimi stroški, gotovo prešla okvir čisto gospodarskega računa in očitno stopila na s r. se področje politične propagande. Kitajski paviljon je zgrajen v popolnoma kitajskem slogu, obdan s silno drago ornamentiko, ki govori v tisočletjih o klasični kulturi.

Ruski paviljon je podoben vojaški čeladi, ki jo čez polovico razreže na dve. Ima veliko prednost: s svojo prostornostjo, ki je ne reže nobena konstrukcijska ovira zajame obiskovalca takoj ob vходу. Mislim, da bi graditelji paviljonov morali težiti prav za tem, da dosežejo takšno preglednost. V tem pogledu so imeli grešo tudi Jugoslavlani in Nemci, medtem ko trpi italijanski paviljon, ki je sicer zelo obsežen, prav na tem, da neštevilni želeni oporniki bodejo obiskovalca v oči. Kakor rečeno, so nemški graditelji dosegli veliko preglednost. Posledno slogu paviljona so tudi posamezne stojnice razstavljalcev postavljene zelo smotno. Avstrijci so razdelili svoj paviljon v kotičke, tako nekako kakor imajo avstrijske gostilne svoje intimne separeje.

Omenili smo že, da je jugoslovanski paviljon zelo posrečen. Pri vsej svoji razsežnosti in kljub temu, da ima še nadstropje, ne trpi preglednost. Tudi z zgornjega nadstropja, ki se ne razteza čez vse paviljon, vidiš skoaj v vsak kot raz'avne dvorane.

Indijci so se zadovoljili z delom paviljona; v drugem predelu razstavlja

Primerjava med Avstrijo in Švico

V dunajski gospodarski reviji »Die Industrie« je tajnik avstrijske trgovinske zbornice v Švici dr. F. X. Martin objavil zanimivo gospodarsko razpravo z vzporeditvijo v marčnem analognih švicarskih in avstrijskih gospodarskih značilnosti. V razpravi poudarja, da je politika nevtralnosti Avstrijo zelo važno pozornost slediti gospodarsko političnim pojavom v Švici ter tamšnjemu gledanju in reagiranju na gospodarsko dogajanje.

Konjunktorni razvoj zadnjega časa je v obeh državah zelo podoben. Uvoz se je tako v Avstriji kakor v Švici v mnogo večji meri dvignil kakor izvoz kar pomeni, da uvoz močneje reagira na ugodno konjunkturo. Pri tem je pasivnost avstrijske trgovinske bilance leta 1955 močneje narasla od analogne švicarske postavke, analiza strukture uvoza pa kaže, da je tako v Švici kakor v Avstriji močneje v porastu uvoz izdelkov kakor pa uvoz surovin. Toda v švicarskem izvozu prevladujejo izdelki, v avstrijskem pa surovine in polizdelki.

Različna je tudi v obeh državah izvozna plačilna bilanca. Dočim je Avstrija za kritje primanjkljaja trgovinske bilance, ki je znašal 3.400 milijonov frankov, morala uporabiti 1.400 milijonov frankov iz valutnih rezerv svoje Narodne banke, je Švica ne samo izravnala svoj pasivni trgovinski saldo z donosom investicij, turističnega prometa in tranzitnih poslov, marveč je dosegla v plačilni bilanci celo znaten presežek ki se cenil na več sto milijonov frankov.

V porastu švicarskega izvoza je pripadalo prvenstvo izdelkov strojne industrije in navzlic neugodnim prognozam je bil v porastu tudi izvoz švicarskih ur. Oboje je posebno značilno zaradi okolnosti, da spadajo plače v Švici med najvišje v Evropi. Toda teks ilne industrije tako v Švici kakor v Avstriji konjunktura ni zajela v polni meri in v švicarski kemični industriji je izvoz celo nekoliko nazadovol.

Dočim je splošna trgovinska bilanca

Slovenci na Novosadskem sejmu

Kmetijskega sejma v Novem Sadu, s katerim je združena velika živilska razstava, so se udeležili tudi slovenski živinorejci iz vse Slovenije, torej tudi z Goriškega. Razstavljena je bila živila iz Cepovana, Renč in iz okolice Ajdovščine. Sivojarka živilna z Goriškega, ki je razširjena po vsem Primorskem, se je uveljavila tudi izven Slovenije. Udeležbo Slovencev je organizirala živinorejska poslovna zveza pod strokovnim vodstvom ing. Paternele. Novosadski velesejem je obiskalo tudi več živinorejcev in kmetov z Goriškega.

Zbliževanje ob Donavi

»New York Herald Tribune« poroča iz Bonna, da kažejo vzhodne države vedno več zanimanja za sodelovanje z Zahodno Nemčijo na Donavi. Od leta 1948 nimajo zahodne države več nikakega vpliva v Donavski komisiji, ker so morali njihovi predstavniki zapustiti komisijo na pritisk Sovjetske zveze. Že julija meseca sta Zahodna Nemčija in Avstrija preleti povelilo, naj bi poslali tehnične izvedence na zasedanje komisije. Zahodno Nemčijo je to povabilo iznenadilo. Njena vlada je odgovorila, da na žalost nima za podobno sodelovanje pripravljenega nikakršnega materiala, vendar se bodo njeni izvedenci v bodoče radi udeleževali podobnih sestankov. Zahodna Nemčija in Avstrija sta sklenili, z vzhodnimi državami že več sporazumov o plovi po Donavi. Vprašanje sodelovanja z donavski državi je za Zahodno Nemčijo toliko bolj pomembno, ker gradi tak prekop po Meni, ki bo vezal Donavo z Renom in bo dokončan l. 1960.

RAZVOJ NEMSKÉ PROIZVODNJE

Nemška proizvodnja je danes dvakrat tako velika kakor leta 1936. V juniju je znašala 8,1% več kakor julija lanskega leta; vendar je zaradi pomanjkanja strokovnih delavcev v juniju nazadovala v primeri z majem in junijem letošnjega leta. Indeks v juniju 1956 je znašal 207 v primerjavi s 100 leta 1936, v juniju 213 in v maju 222.

Avstrija. Češkoslovaški paviljon je razdeljen v dva dela, in sicer je prvi namenjen bolj izdelkom težke industrije, drugi pa potrošnem blagu. Središče poljskega paviljona predstavlja ogromen stroj za obdelovanje železnih izdelkov; v paviljonu takoj opaziš, da so se po vojni Poljaki vrgli na težko industrijo. Rumunski paviljon jemlje obiskovalcu ljubljeno prostost in ga vodi po nekakšnih labirintih zopet na prost,.

ALI JE SEJEMSKA UPRAVA NA TO POZABILA?

Za novo sejišče so potrošili milijarde. Tuje paviljone so seveda zgradile tuje države z lastnim denarjem. Kljub temu so šle za novo sejišče milijarde jugoslovanskega denarja. Razumemo, da vsega ni mogoče zgraditi hkrati, vendar si ne moremo zamisliti nadaljnjega mednarodnega razvoja sejma, ako Zagreb ne zgradi v najkrajšem času primerne hotelske, da bo lahko primerno sprejel svoje goste. Odpravljajmo ljudi v zasebne sobe je samo surogat, ki se ga ljudje naveličajo kakor vsakega surogata!

L. B.

Švice pasivna, je njena trgovinska bilanca nasproti Avstriji aktivna. Švicarski izvozni presežek je v porastu tudi nasproti Ameriki ter afriškim in azijskim deželam, kar potrjuje orientacijsko sposobnost švicarskega gospodarstva in njegovo konkurenčnost, ki se uveljavlja brez kakršnihkoli druge običajnih javnih ali prikritih doplačil iz državnih sredstev in ne da bi obremenjevala zaposleno delovno moč. Analize iz zadnjega časa so ugotovile, da je tam delovna storilnost v povprečju izredno visoka, tako da prekaša celo storilnost v Nemški zvezni republiki.

Dr. O.

naseenje

Nojeva politika

Odkar so si Avstrijci s sklenitvijo mirovne pogodbe zapolnili popolno, neodvisnost, so se s toliko večjo vneto pričeli zanimati za usodo svojih bratov na Južnem Tirolskem. V rokah imajo močno orožje, ne samo splošnih srčnih simpatij do ljudi, ki se borijo za svoje pravice, tudi ne samo lastine OZN o švicarskih pravicah, temveč formalno mednarodno pogodbo, ki sta jo sklenila predsednik italijanske vlade De Gasperi in avstrijski zunanji minister Gruber med pariški mirovno konferenco l. 1946. De Gasperi je ravnal modro in s t. m. podpisom rešil Južno Tirolsko za Italijo.

Njegovi nasledniki niso tako modri. Predsednik Republike Gronchi je sicer obiskal Boc. n in Meran ter odprl bocenski mednarodni velesejem, ki ima nemško upravo, toda notranji minister Tambroni je samozavestno ob tej priložnosti izjavil, da južnotirolsko vprašanje sploh ne obstoji kot mednarodno vprašanje, temveč da je to italijanska notranjepolitična zadeva. Ker Avstrijci protestirajo proti množičnemu naseljevanju Italijanov na Tirolskem, jih je zavrnil s trditvijo, da imajo Italijani pravico, naseljevati se kjer koli v Italiji.

Tambroniju je takoj odgovoril g.

Gschntzer, podtajnik v avstrijskem zunanjem ministrstvu z ugotovitvijo, da se je Italija zavezala nasproti Tirolcem in Avstriji s podpisom omejenega pariškega sporazuma in da je važna mednarodna vprašanja, kakor je južnotirolsko, ne morejo reševati s tem, da jih kratko proglasimo za neobstoječa.

Naj še omenimo, da so Južni Tirolci sklicali veliko zborovanje pred deželno palačo v Bocu, na katerem bodo ob desetletnici podpisa sporazuma De Gasperi-Gruber protestirali proti kršitvi tega mednarodnega dogovora.

Tržaški Slovenci seveda z velikim zanimanjem sledijo diplomatskem dvoboju Italija-Avstrija. Tudi mi živimo kot posebna narodnostna skupina pod italijansko upravo in imamo v rokah londonsko spomenico ter zaman čakamo, da bi jo italijanske oblasti končno uveljavile. Tudi nas skušajo odpraviti s podobnimi tožili kakor Tirolce ter se včasih celo sodniki na to spoobajda, da trdijo, da je sanje londonska spomenica kos umazanega papirja. In takšni sodniki so še vedno na svojem mestu ter nam delijo pravico.

Ne, to ni modra politika, temveč nojeva. Avstrijci pa naj se diplomatiko še bolj oborožijo s tem, da Slovincem na Koroškem priznajo to, kar sami zahtevajo od Italije za svoje rojake na Tirolskem.

DVOJEZIČNOST MED LUZIKIMIS SRBI

Nedavno so praznovali 800-letnico ustanovitve nemškega mesta Cottbusa, kjer živijo tudi lužiški Srbi. Ti pravijo mestu Chosebuz. »Frankfurter Zeitung« prinaša da se poročilo k tej praznici. Poročilu je dodana slika table pred vhomd v mesto, ki se glasi: S adi Co t.us - Mesio Chosebuz - Orts.e.i Madlow - Sediščio Modley - Bez. Co.tab. Dopisnik pripominja, da govori ta tabla jasno o uradnem priznanju srbi jezika, kjer prebivajo lužiški Srbi.

»Civilizirani narodi niso bolj oddaljeni od barbarstva kakor svetl kajose se železo pred r.o. Na odi m kovine so poiz.nai samo na površ.ni.e

»Pamet za.nema resnice, ki jih lahko povemo, pa tudi takšne, ki jih je treba zamo.lati.e«

»Isti darovi, ki človeka osposobijo, da si pridobi premoženje, mu preprečijo, da bi ga užival.e« (Antoine de Rivarol)

POTOVANJE

— Počovati, je pripomnil nekega dne francoski pisatelj Paul Morand, to je najbolj prijeten a tudi najbolj nepraktičen način učenja; prav zaradi tega so Angliji napravili iz njega pravo specialiteto. —

STANOVANJSKA KRIZA

— Rad bi se poročil, privooveduje prijatelj prijatelju, toda ne vse preveče me mučim, da bi našel stanovanje. —
— Ti bi vendar lahko začasnno stanoval pri starših! —
— Ni mogoče, odgovori pri vsi obupan, oni še vedno stanujejo pri svojih starših. —

Koliko ljudi pade v nevidni fronti

Pred kratkim je po avtocesti Turin-Milan vozil avtomobil znamke Alfa Romeo 1900 s 150 kilometrov hitrostjo v smeri Milana. Iz se nepojasnjenih vzrokov, je se naenkrat znašel na levi strani ceste in pri tem z vso silo udaril v avtomobil Fiat 600, ki je z izjemno hitrostjo 50 km/h vozil v nasprotni smeri. Stirje mrtvi so obeležali na asfaltu.

Podobne nesreče, ki se ponavljajo iz dneva v dan, predstavljajo tragedije današnjega cestnega prometa. Na eni strani se tako imenovani športni vozači podi z veliko hitrostjo na močnem vozilu, na drugi pa nedeljski vozači brezskrbno pelje družino na izlet. Kdo je kriv? Vsak nosi svoj del krivde za nesreče. Mimo 35.000 trupel, ki jih je Evropa leta 1954 posejela po svojem asfaltnem traku, nikakor ne moremo iti ravnodušno.

V AMERIKI NAJMANJ CESTNIH ŽRTEV

Celo Združene države, ki imajo sicer v svetovnem merilu razmeroma najmanj cestnih žrtev (na vsakih 10.000 vozil komaj 7 mrtvih), so v enem letu izgubile pri prometnih nesrečah več državljanov kot v vsej korejski vojni. Lahko povsem upravičeno imenujemo naše ceste nevidno fronto.

Leta 1954 je vozilo po evropskih cestah okoli 23 milijonov avtomobilov. V istem letu je Evropa imela pri prometnih nesrečah skoraj 35.000 mrtvih in 923.000 ranjenih. Na vsakih 10.000 vozil pride kar 15 mrtvih. Če k temu dodamo še 36.000 mrtvih, ki so se ponekod v ZDA pridelo do tepega šteta 70.000. Za prejšnje leto, da je odstotek žrtev glede na obstoječi avtomobilski park v ZDA eden najnižjih na svetu.

Italija je pri cestnih nesrečah leta 1954 bila udeležena s 126.232 incidenti. Pri tem je imela 5.281 mrtvih, to je 13,3 na 10.000 vozil. Nekdo je izračunal, da se na italijanskih cestah zgodi vsake četrte ure ena nesreča, vsake tri in pol pa obeleži nekdo na asfaltu. Po gostoti nesreč bi po teh podatkih Italija zavzemala vmesno mesto med Dansko, kjer pride 15 mrtvih na 100.000 vozil in Švico (19 mrtvih). Med visoko motoriziranimi državami ima Nemčija žalosten primat: 11.649 mrtvih na skoraj 5 milijonov vozil ali kar 24 žrtev na 10.000 vozil.

Ce porazdelimo nesreče po mesecih, se zgodi največ nesreč v avgustu (pri

jih je skoraj 70% teh pripeljalo na lastnih vozilih.

Ni treba, da šofer zaspi

V zadnji številki »Gospodarstva« smo poročali o hudi avtomobilski nesreči na križišču med Semedelo in Koprom, v kateri sta bila ubita oče in hči, medtem ko je bila mati hudo ranjena. Nesrečo je povzročil tržaški šofer, ki je zavozil v voz z konjsko vprego in ki se ga je trenutek pred nesrečo polotil spanec.

V pariški reviji »Constellation« piše Jean Clarence o podobnih primerih, ki jih je razložil Jerome Gerard na podlagi zaključkov dolgega opazovanja vzrokov avtomobilskih nesreč. Tako je n. pr. neki šofer po hudi avtomobilski nesreči izjavil, da se je s svojim vozilom nenadoma znašel pred majhnim tovornim avtomobilom in da se je hotel izogniti nesreči s tem, da bi ga prehitel. Stroga policijska preiskava je pozneje dognala, da v tistem trenutku sploh ni noben tovornik vozil po cesti, na kateri se je zgodila nesreča. Gerard je pozneje razložil nesrečo tako, da je utrujeni šofer morda samo za sekundo zaspal in da je tovornik videl samo v fantaziji. Gerard je mnenja, da sploh ni potrebno, da šofer zaspi, dovolj je, da je preutrujen in da čuti veliko potrebo po spanju. V takšnem razpoloženju se neobdvala popolnoma krmlila in nesreča je tu. Ni treba, da na šoferja vpliva predloga vojna. Pogosto ga utruiti tudi monotono ceste, ob kateri rastejo enaka drevesa, ali enakomerno brnjenje avtomobila. Tako je neki francoski inženir zgubil zavest v vozilu prav iz teh vzrokov ob 10. uri predpoldne. Pozneje je povedal, da se je v trenutku, ko je stopil v avtomobil počutil prav slajno peljal se je po široki cesti na športno tekmo, katere bi se bil moral sam udeležiti. Se večja verjetnost, da pride do nesreče, ako privozi nasprotni zaspanemu šoferju, kakšno vozilo, ali pa ako je na cesti res kakšna ovira.

Samo tako se dajo razlagati avtomobilske nesreče, pri katerih zavozijo šoferje s široke ceste v drevo ali cestni jarek. To so dokazali tudi poskusi, ki so jih izvedli v Nemčiji s šoferji, ki so razložili svoje razpoloženje tik pred trenutkom, ko se jih je polotil spanec.

60 milijard za reklamo v Italiji

V zadnjih letih se je v Italiji, kakor drugod po svetu, znatno povečala propagandna iniciativa na vseh področjih. V Italiji so dognali, da porabijo 60 milijard lir vsako leto za reklamo. Če razdelimo to vsoto na različne vrste reklame, odpade na reklamo v tisku 20-25 milijard. V Italiji je 125 dnevnikov, 628 tednikov, 573 publikacij z različno periodičnostjo in 3.135 mesečnih revij. Ena sama periodična publikacija zbere v enem letu oglase za 450 milijonov lir. Zanimivo je dejstvo, da nesejo mali privatni oglasi in oglasi malih tržk velikemu dnevniku enako kot velike in kolektivne reklame večjih podjetij in družb.

Za reklamo po radiu gre 5-5,5 milijard na leto. Velike družbe organizirajo posebne konkursne programe z nagradami in si s tem delajo učinkovito reklamo. Za reklamo na filmskem platnu potrošijo v Italiji 4,5 milijard na leto. Obstaja namreč 12 filmskih središč, ki izdelujejo samo reklame filme. Zelo se je razširila tudi propaganda na velikih reklamnih deskah, ki jih razloži Jerome Gerard na podlagi prav tako reklame z neonsko razsvetljavo. Za razne reklame in lepake izdajo danes okoli 3-4 milijard; ista vsota gre za reklamo z razsvetljavo. Samo taksa na table trgovin vrše nad 2 milijarde lir. Naglo se širi tudi reklama na prometnih sredstvih, tako na tramvajih in avtobusih; ta je presegla že 1,5 milijard lir. Tri milijarde porabijo trgovci za svoje izlozbe. Prav tako gre 3 milijarde za neposredno reklamo, to je za razne okrožnice, letake in podobno. Za nagradne konkurse porabijo danes velike tržke okoli 1-2 milijarde lir letno. Tudi ta način propagande se hitro uveljavlja. Za razne davke na reklamo, plačo profesionalnem osebu, itd. je šlo 17 milijard lir.

Računajo, da bo prihodnje leto stala reklama v Italiji 70 milijard lir.

Italijani ne čitajo dovolj dnevnikov

Italijanski zavod »Doxa«, ki zbira podatke o raznih lastnostih povprečnega Italijana in razpoloženju italijanske javnosti, je pri založniku Giuffrè izdal knjigo o dosežkih svojih raziskovanj po letu 1936. Knjiga vsebuje tudi podatke, kako čitajo Italijani dnevnike. Po teh se vidi, da število bralcev dnevnikov nadežuje po letu 1947. Tako je leta 1949 izmed povprečnih čitalo redno dnevnike 53%; leta 1950 je bilo takšnih odraslih Italijanov še 50 odst., leta 1954 pa komaj še 38%.

Na vprašanje, zakaj ne čitajo dnevnih listov, je 54% odgovorilo, da nimajo časa. Ko so jih vprašali, kaj bi jih dovedlo do tega, da bi bolj čitali dnevnike, je 20% odraslih odgovorilo, da bi morali imeti na razpolago več časa.

Komentar v rimski reviji »Es« eria pripominja k temu, da iz odgovorov ne drži, ko je vendar Italija dežela, v kateri je blaga »časas dovolj na razpolago. Meščani imajo dovolj časa za k. no, za televizijo (Odnahaš ali podvojš), za izlete na motorjih, za nogometne tekme itd. Zakaj bi ne našli dovolj časa za čitanje dnevnikov?

K temu naj omenimo, da se je v Italiji po vojni zelo razširilo čitanje lahkih ilustriranih tednikov, ki so razmeroma poceni.

Automatizacija v Avstriji

Kakor v drugih industrijskih državah posvečajo v zadnjem času tudi v Avstriji vedno večjo pozornost avtomatizaciji. Konec maja je bil na Dunaju VI. mednarodni kongres za delovne vede. Na tem kongresu je trideset referatov priznan h znanstvenikov prikazalo vse važneže strane nove problematike in mnogo izkustev, pridobljenih v inženirski na tem področju tehničnega napredka. Sedaj pa je bil na pobudo predsedništva vlade sesavljen poseben odbor za avtomatizacijo, kateremu pripada o predsedavnik ministev za trgovino in obrt, za promet in električno gojdarstvo, za proizvodnjo, za socialno upravo, nadalje znanstveniki, zastopniki industrije in središča za produktivnost, delavske zbornice, sindikate in zveze ter zveze zbornice za obrtno gospodarstvo.

Ob.

TUJE PRIZNANJE LJUBLJANSKEMU FESTIVALU

Dunajski politični in kulturni tehnik »Die Furche«, ki je sicer glasilo pristaev obnove Avstro-Ogrske pod vodstvom Habsburžanov, se je v daljšem poročilu o ljubljanskem festivalu zelo pohvalno izrazil o tej prireditvi. V poročilu omenja tudi nastop Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta, ki je uprizorilo Begovčevce »Brez tretjega«. Dramo so svoj čas igrali tudi v Berlinu.

M. D.

Tranzitni promet čez Slovenijo v Trst

Nujna elektrifikacija bohinjske proge

mi lokomotivami dražja kot vleka na elektrificirani progi z Dieslovimi stroji. Prepričljiv dokaz za to nam daje Velika Britanija, ki ima izredno bogato razvito lokomotivsko industrijo ter je razen tega bogata z železom in kvalitnim premogom pa kljub temu ne navlažja več za svoje železnice parnih lokomotiv, temveč uvaja na glavnih in obremenjenih progah elektrifikacijo, na ostalih pa dizelsko vleko. Z istim namenom se ukvarjajo tudi v Franciji, Nemčiji in Rusiji. Mednarodna železniška unija ugotavlja na svojih posvetovanjih, da prevladuje v Evropi mnenje.

Uvoz tranzitnega blaga v 1000 ton:

Obm. postaja	1936	1938	1955	36/55
Sentilj in	463,4	101,1	243,3	50,3%
Jesenice	186,4	389,6	430,7	231,0%

Iz podatkov je razvidno, kako je padala količina uvoznega tranzitnega blaga na obmejnih postajah Sentilj in Sežana v korist Jesenice, ter istočasno tudi naraščanje, sicer zelo počasno, tranzitnega prometa, na stari prometni progi Sentilj-Sežana, kot posledica ugodnih gospodarsko-političnih razmer.

Vse to nam dokazuje, da se vpletajo v problematiko tranzitnega prometa v Sloveniji številni gospodarsko-politični problemi, ki izvirajo v glavnem iz se ne dovolj urejenih gospodarskih razmer. Nedvomno pa je to tudi odplivni dokaz, da lahko z vso gotovostjo računamo, da se bo z izboljšanjem gospodarsko-političnih razmer in odnosov s sosednjimi državami in državami na ravnega zaledja tržaške luke, povečal blagovni promet s teh področij ter morda že v skorajšnjih bodočnosti dosegel normalne razmere. Verjetno jih pa kmalu tudi presegel.

V okviru te problematike, ki smo jo očiteli le v glavnih obrih, nas trenutno najbolj zanima tranzitni promet na soški progi v smeri Jesenice - Nova Gorica - Repentabor. Ta, četudi zelo težka gorska proga, je vendar le najbližja zveza Avstrije s Trstom. Kakor smo že preje ugotovili, tranzitni promet na tej progi neprestano narašča, kar nam povzroča težave iz čisto eksploatacijskega vidika. Z druge strani pa postaja problematika tranzitnega prometa na tej progi vse bolj pereča tudi zato, ker postavlja italijanski gospodarski krogi v Trstu vse bolj intenzivno v osprejeda našt modernizacije in skrajšanja pantebske železnice. Z uresničitvijo svojega načrta hočejo povežati tržaško luko z avstrijskim zaledjem z modernjšo železniško progo, ki bi poleg vsega tekla le po italijanskem teritoriju.

Resnici na ljubo pa je treba priznati, da bi se mogla takšna ideja uveljaviti le v primeru, če bi med Italijo in Jugoslavijo izbruhnila gospodarska borba, v kateri bi bila Avstrija na italijanski strani, ter bi Jugoslavija proti svojim lastnim koristim zavirala tranzitni promet po soški progi proti Trstu.

Načrt predvideva skrajšanje obstoječe pantebske proge od dosedanjih 205 km na 190 km ali za 13%, od dosedanje dolžine proge. Tudi vzpome, ki dosežejo med Ponteb in Trbižem celo 22%, nameravajo ublažiti na 15%. Vsekakor bi bile te prednosti napram obstoječi progi, čeprav zahteva izvedba takega načrta ogromne izdatke. Razen tega pa obe sosedni državi, tako Avstrija kakor tudi Italija hitita z elektrifikacijo svojega železniškega omrežja z ene strani zato, ker jima priranjkuje promet, na drugi strani pa zato, ker ustreza elektrifikacija zahtevam modernega železniškega prometa.

ANGLSKI ZGLED

Sodobna tehnika in ekonomika prometa dokazuje, da je vleka s parniladom.

Letala konkurirajo ladjam

Organizacija za gospodarsko sodelovanje v Evropi (OEEC) je v svojem zadnjem poročilu ugotovila ugoden razvoj evropskega gospodarstva v zadnjem letu. Med industrijskimi panogami sta bili najbolj aktivna avtomobilski in pomorska industrija. Vse ladje delnice v Evropi delajo danes s polno zmogljivostjo. Vendar je v zadnjem času opaziti močan porast japonske konkurence na tem področju. Japonci so v preteklem letu zgradili več ladij kot katera koli druga država na svetu. Pomorstvo pa preti konkurenca tudi z druge strani, namreč iz zraka. Vse bolj uporabljajo dane špediterji za prevoz blaga zračne poti. Tako je v zadnjih petih letih znatno narasla količina blaga, ki so ga čez Atlantik prepeljala letala. Leta 1948 so letalske družbe prepelele čez Atlantik skupno 350.000 ton ali 36% celotnega prometa na tej progi. Leta 1955 pa je delež letalstva s 692.000 tonami dosegel prirastek 97% in znašal tak 41% vsega blaga, prepejanega čez Atlantik.

Iz italijanskega gospodarstva

Proizvodnja tkanin v Italiji nazaduje

Italijansko združenje predelovalcev bombaža je objavilo podatke o proizvodnji bombažnih vlaken in tkanin v prvih petih mesecih leta 1956. V primerjavi z letom 1954 in 1955 je znašala ta proizvodnja v posameznih mesecih v tonah:

	1954	1955	1956
januar	28.809	27.127	26.503
februar	30.312	27.837	27.084
marec	32.889	30.256	29.235
april	32.690	26.507	26.726
maj	31.568	27.527	28.112
skupaj	156.366	139.256	137.660

Po posameznih vrstah vlaken je bila proizvodnja v obdobju januar-maj 1956 naslednja v tonah:

	1954	1955	1956
bombaž	72.661	66.407	62.536
kosmi	13.394	9.172	13.991
ostale vrste	2.653	7.992	7.834
skupaj	88.708	78.198	78.702

Proizvodnja bombažnih tkanin po posameznih vrstah v istem razdobju je znašala v tonah:

	1954	1955	1956
bombaž	48.786	45.604	43.470
kosmi	8.991	6.177	6.457
ostale vrste	1.895	1.355	1.197
skupaj	67.638	61.658	58.958

Zalogue surovin konec maja tega leta so bile večje od lanskih, vendar so se zmanjšale zaloge končnih izdelkov, tako bombažnih vlaken kot tkanin:

	1954	1955	1956
surovine	66.138	54.456	60.024
vlakna	28.520	27.948	25.232
tkanine	41.258	47.714	42.022

V primeru z letom 1954 proizvodnja torej nazaduje, medtem ko so se zaloge povečale. Vzrok temu pojavu je zastoj v izvozu. Letos se je izvoz začel dvigati.

Zastupitve v podgorski predilnici

Ko so v podgorski predilnici pričeli z izdelovanjem rajona, ni nihče pomislil na škodljive posledice, ki jih bo imelo izhlapevanje raznih plinov na delavce in na bližnjo okolico.

Rajon v Podgori izdelujejo že nekaj mesecev. Kvarne posledice tega delovanja so pa delavci in okolisko prebivalstvo spoznali kaj kmalu. Iz tovarne morajo namreč večkrat odpeljati v bolnico kar po dva ali tri delavce, ki zaradi zastupitve s plini, ki izhlapevajo pri predelovanju raznih surovin v rajonu. Ti plini škodujejo tudi poljskim pridelkom — zlasti trtjem. V bližnji tovarne bo letos pridelek grozdja znatno manjši. V primeru z drugimi leti. Pri zadetih kmetih je iz Lohcnice in Podgore so se obrnili na Kmetijsko nadzorništvu v Gorici, da bi posredovalo pri lastnikih tovarne za izplačilo odškodnine za nastalo škodo. Nadzorništvu je v ta namen posredovalo pri goriskem prefektu, da bi kaj ukrenil v prid prizadetih kmetov. Prefekt dr. De Zerbi je sporazum z videmskim inspektoratom za delo imenoval posebno komisijo, ki naj preišče vse primere škode na polju in pa na zdravju ljudi. Komisijo sestavljata en kmetik in pa en zdravnik.

ITALIJA ZADRŽUJE BENCIN

Sueška kriza ne koristi samo prekopu črnega českega in švicarskega orožja, ki so zadnje čase zelo zaposleni. Tudi avstrijske rafinerije so imele od sueške krize svojo korist. Odkar je bil namreč leta 1954 v Avstriji liberaliziran uvoz bencina, je pri bencin, predvsem italijanski, dobesedno poplaval avstrijski trg. Leta 1955 je uvoz narasel na 97.183 ton in s tem dosegel po-

lovico vse domaće potrebnosti. Največji delež je Avstrija uvozila iz Italije; saj znaša njen delež kar 87.000 ton, ostalo gorivo pa iz Vel. Britanije, Francije in Zah. Nemčije. S tem uvoženim bencinom je Avstrija v glavnem izboljšala kakovost svojega malookusnega bencina, ki ga trpa na nižjeavstrijskih ležiščih. Ko je nastala sueška kriza, se je Italija, kot druge evropske države, zbal za dotok surovine z Bliznjega vzhoda in leta krčiti izvoz. S tem je prišel domači avstrijski bencin bolj do veljave; njegova potrošnja je zadnje čase znatno narasla.

VEC ZELEZA, MANJ ALUMINIJA V ITALIJI

Izkop železnih rudnin v Italiji narašča zaradi vedno večjega povpraševanja s strani železarske industrije. V prvih dveh mesecih leta 1956 je izkop železnih rudn dosegel 195.877 ton proti 160.445 v istem razdobju leta 1955 in 130.533 leta 1954.

Izkop sivčevine rude se je za malenkost dvignil in je dosegel v prvih dveh mesecih l. 1956 13.047 t, proti 12.630 v istem razdobju lanskega leta in proti 10.941 v letu 1954. Znatno pa se je znižala proizvodnja svinca v palicah, ki je padla od 8.305 ton v prvih dveh mesecih leta 1955 na 6.663 v letu 1956, čeprav so se cene svinca na debelo zvišale.

Nova tekstilna tovarna na Tolminkem Voleno blago ojačeno s perlonom

Baška grapa, ki je nekakšna naravna meja med Primorsko in Gorenjsko ter je znana po slikovitih soteskah, dobrh živinorejnih in bogatih gozdovih, doslej ni imela niti enega industrijskega obrata in ne večje obrtne delavnice. Zaradi zaostalega kmetijstva, ki ima zaradi nepripravnih zemljišnih pogojev omejene možnosti za napredek ter zaradi prevelike objudenosti, so morali prebivalci v preteklosti iskati kruh in zaslužek drugod in so se mnogi naselili tudi v Trstu.

Kako zboljšati gospodarsko stanje teh krajev in zagotoviti vsem ljudem zaslužek, to je vprašanje, ki se oblasti pristojni činitelji so se zedinili, da je za odpravo gospodarske pasivnosti Baške grape treba zgraditi več manjših lesno-predelovalnih in drugih obratov ter hkrati modernizirati kmetijstvo, kot je to v obstoječih razmerah najbolj mogoče.

Med najbolj pomembne uspehe v tej smeri spada nedvomno nedavna dograditev nove tovarne volnenega blaga »Bačac« v Podbrdu. Ustrezne obratne prostore so prilagodili v bivših italijanskih vojašnicah; skupaj z izdatki za nabavo strojev in tehnične opreme je stala tovarna 110 milijonov dinarjev. Tovarno, ki je vzorno in sodobno urejena in opremljena, so dogradili v petih dvajsetih mesecih. Za to gre zahvala predvsem delavcem, ki so vsa nestrokovna dela opravili brezplačno v svojem prostem času. Nova tovarna bo izdelovala voleno blago ojačeno s perlonom za moška in ženska oblačila v najrazličnejših pestrih vzorcih, ki jih na jugoslovanskem trgu še ni dovolj na razpolago. Da bi se čim bolj prilagodila željam in okusu kupcev, bodo posebej vzorce izdelovali po količini od 90 do največ 200 metrov. Izdelki bodo vsebovali 5% perlona, znanega sintetičnega vlakna.

Vrednost letne proizvodnje novega industrijskega obrata naj bi znašala okrog 500 milijonov dinarjev. Sčasoma se bo podjetje lahko v zadostnih količinah preskrbovalo s surovinami na Tolminkem. Ze letos bodo od domačih kmetovalcev odkupili nad 10 ton volne, prihodnje leto predvidoma okrog 40 ton, medtem ko bi za zadovoljitev vse potreb potrebovali okrog 60 ton volne na leto.

Kam bova vandrala, vandrovček moj? Črez dolinčice, črez planinčice, ozi t dekle, polj z menoj!

Tako polje naša narodna pesem. V njej je dal narodni pevec duška svojem hrepenenju po vandrancju — hoditi po svetu iz kraja v kraj, od mesta do mesta, daleč od domovine in svojce. Ali je bilo to samo romantično navdušenje, ali je imelo globlje korenine v občečloveški sli po spremembi in novih doživljajih? Vsekakor se je v drugi polovici preteklega stoletja in še tega do prve svetovne vojne tako udomačilo pri rokodelskem stanu, da ga ni bilo skoraj rokodelca, ki ne bi bil nekoliko pogledal v svet. To vdranje je bilo potovanje brez cilja z edinim namenom, ogledati si svet, spoznati tuje šege in navade in pa pridobiti si v svoji stroki novega znanja in večje spretnosti, kar v ozkih domačih razmerah ni bilo vedno mogoče. Zato se mi skoro zdi, da z besedo »potovati« ne povemo isto kot z »vandrati«. »Potovati« doni precej značilno, pri besedi »vandrati« pa kar slisim in vidim, kako jo maha vandrovček po cesti ali pa sedi ob robu ceste in počiva — saj njemu se nikakor ne mudi. Zamislimo se torej nekoliko v tisti čas in ogledimo si naše vandrovce, ki so takrat polnili bele ceste širom množicojstve Evrope!

O. M. Vandrovci

Ze od 15. stoletja so določala celovška pravila, da je moral pomočnik katekolske stroke v svet, na potovanje, preden je mogel napraviti izpit za mojstra. Čehi so bila združenja ene stroke, ki so odločala o vsem žitju in bitju v njej. Tako se je tudi pričelo tovanje rokodelskih pomočnikov in je trajalo do začetka našega stoletja, ko že davno ni bilo več celov in ko je se tega prav dobro spominjajo, saj jih je še dosti med nami, ki so sami v mladosti šli v »vredno«, kakor so tedaj rekli. Pot jih je vodila čez Avstrijo v Nemčijo, dostikrat tudi v Italijo, Švico in celo na Francosko. Provijsanta tak vandrovce ni dosti nosil s seboj. Najpotrebnejše, nekaj perila in svoje listine, je imel spravljen v telečnjaku, ki si ga je optal na hrbtno, dostikrat pa je imel vse potrebno spravljen v majhnem optnjaku, ki si ga je kar z vrvice navezal čez rame ob strani. S palico, v roki je usmerjal korake po svetu, povsem prost, neobremenjen s skrbmi in predsodki, ki tlačijo navadnega zemljana. Ne, v izobilju ni živel: preživljal se je s podporo svojih stanovskih tovarištev in stanovskih organizacij na vasi mu je dal kmet kaj za podzobe, za kar mu je nacepil drva ali opravil kak drugo delo. Prenočeval je na skednju v stelji, v mestih v rokodelskih domovih zastoji ali za majhen

denar. Tako je vandral po svetu, si ogledal zanimivosti velikih mest, tu in tam sprejel delo pri kakem mojstru, nato pa zopet zelo popotno palico v roke in vandral dalje, prav kakor nam to pove naš Fran Levstik:

Oblak nebeški ga odeva in postojto mu zemlja da, ko obudi se zora dneva sonce ga dalje popelja.

Dostikrat so se na velikih cestah zbrale cele skupine vandrovcev. V taki ki družbi je bilo kaj zabavno. Mladost na živahnost in brezskrbnost je družila popotne tovaršice, da so lahko prenašali vse nevednosti vdranja in nerednega življenja. Kaj človek lahko vse prenese, ko je mlad!

Največ so vandrali Nemci, pa tudi Čehi si našel po vsem svetu. Tudi naši ljudje so dosti vandrali, saj imamo Slovenci že od nekdaj ta nagon v sebi. Nekateri so tudi kar ostali v tujini, se osamosvojili in si izvolili drugo domovino. Zato še danes naštimto v nemških mestih na popolnoma slovenska imena obrtnikov. Večinoma so se seveda vrnili v domovino, bogati po izkušnjah in s svojim delom dvigali zaostalost v narodu. Na svoja vandrovska leta pa so se še v poznih letih kaj radi spominjali.

Med vandrovci so bili tudi taki, ki so pripadali raznim bratovščinam. Med njimi je bila posebno znana bratovščina tesarjev. Ti so se od drugih razli-

kovali že po svoji zunanosti. V Celovcu sem nekdo na postaji videl takega vandrovca. Na glavi je imel črn cilindar, telovnik sta krasiли dve vrsti belih gumbov, nosil je črn kratak jopč in dolge, zelo široke črne hlače, v roki pa biliz grčavko. Na tako opremo so bili ti vandrovci dokaj ponosni! Tiskarji, ki so imeli svojo organizacijo razpredeno po vsej Evropi, so bili v tistih časih gotovo najbolj zastopani med vandrovci. Ugotovilo se prednost, da so v vseh krajih Evrope od belskih organizacij prejeli pomoč podporo, imenovali viatikum. Tudi za prenočišče je bilo po večjih mestih preskrbljeno. V večjih mestih, n. pr. na Dunaju, so lahko ostali po več dni, da so si ogledali mesto ter ves čas prejemali majhno podporo. Seveda so jim tudi tovaršiki prišli na pomoč. Tako so si mladi ljudje lahko ogledali svet brez gnotnih sredstev in so v vsakem pogledu v splošni razgledanosti in se posebej v svoji stroki mnogo pridobili. Prinesli so domov nove ideje in pobude, ki so budile zaspance iz mrtvila.

Z naraščajočo industrializacijo in nastankom novih držav po prvi svetovni vojni je vdranje rokodelskih pomočnikov prenehalo in samo senterija je še našel na kakega vandrovca, ki pa dostikrat ni bil pravi vandrovček, temveč bolj popotni berač. Kajti pravi vandrovci so bili na svojo stran zelo ponosni in v stanovska čast jim je bila nad vse. Izginila je romantična vandrovčev z belih cest, kakor so izginili furmani po izumu parnega stroja — lokomotiv. V tistih časih je vdranje gotovo mnogo pripomoglo k vzajemnemu poznavanju narodov, njihovih običajev in njihove dejavnosti, kar nam danes v domačajo drugi, moderni pripomočki.

—Om—

in oblini pač dobro razvitih matič ter obilnega donosa na medu.

Po pravici je Maeterlinck v svojem pesniško navdahnjenem spisu »Čebelnjo življenje« imenoval čebele hčerke sonca, kajti prvi lep sončni dan v prošnjo okoli Sv. treh kraljev, jih zvaabi na prvo čiščenje. Kakor se dviga na nebu sonce in sončna toplota v marcu in nadaljnjih mesecih, tako se širi in dviga zalega na sahi; ko v maju sonce razgreje »hrb in plan«, se dvignejo prvi roji v zrak in prve matice zletijo na ženičnovanost prašenje. In ko se sončna moč še dviga in raste tja do začetka poletja, ko doseže na nebu najvišjo točko, blizu zenitu, tedaj so čebelnje družine na vso razvoja in od tistega časa približno začnejo čebelnje družine pešati. Matice začnejo zalegati vedno v manjšem obsegu in roji prenehajo popolnoma (izjema je kakšen majhen roj, ki se imenuje »vlak« ali »raj«). Po soncu se tedaj začne čebelnja družina v času zime pri življenju, marveč tudi da se bo mogla dobro in hitro razvijati že v zgodnji pomladi in da postane močna. L. J. množevstva. Konec maja se začne glavno na pašo po travnikih, na sadnem drevju in na akaciji (pravilno, na robnihi).

Vsakega čebelarja bo veselilo čebelarjenje, če bo imel močne čebelnje družine; kajti le od močnih panjev lahko pričakuje krepkih rojev in ob boga i

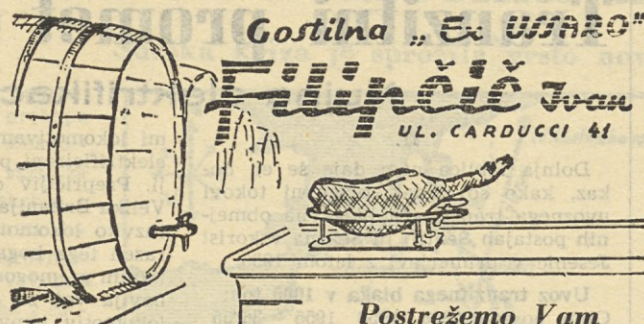
Dr. Leopold Bobič

Jožef Kerševani

GORICA, Corso Italia 24, ☎ inter 26-43
TRST, Ulica Coronico 45

IMPORT
EXPORT

Izvozi razni biciklistički material, biele, bicikl motore i automobile, ma za biele, sivače matine i razne radioaparate, sivače potrošnja, druge predmete za široku potrošnju.

Postrežemo Vam

z najboljšim domačim in istrskim vinom
in domačim pršutom

GOSTILNA FURLAN REPENTABOR

Domača kuhinja in pristna
vina — Cene ugodne!

Za morebitna naročila in
rezervacije, kličite telefonsko
celico Repentabor!

Cicli COTTUR

MOTO - MOTOLEGGERE M. V.

UVOZ - IZVOZ
T R S T

Predstavništvo svetovno enanih
enanih:

BIANCHI, BOTTECCHIA, WILIER,
LYGIE, MOTORJEV, lahkih motorjev
transportnih motorjev M.V. Bogata zala-
ga kolesa in motorje. Posebne cene za ju-
goslovanske kupe. Odpošljamo direktno
večje količine in posamezne komade.
Traumijaki jermenji, trapezaste oblike.

VIA CRISPI 8-9
TELEF. 93-982

PRIZNANO MEDNARODNO
AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA
GORIZIA - VIA DUCA D'AOSTA N. 88 - TEL. 28-45 - GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA
Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

PUTNIK TURISTIČKO PODUZEĆE ZAGREB - JUGOSLAVIJA

Praška ul. br. 5 - Tel. 32 257 8, 9

Odjeljenje za inostranstvo telefon: 32 - 726

Vrši: hotelske rezervacije, nabavlja sve vrste vozni-
h isprava za zemlju i inostranstvo - željezničke, bradske
avionske - organizira izlete, putovanja i ekskurzije,
vrši mjenjačku službu, službu pesaža i viza te fotoslužbu

A. Donaggio-Trieste

USTANOVLJENA LETA 1912

IMPORT - EXPORT

ZALOGA BLAGA ZA ŽENSKÉ IN
MOŠKE OBLEKE IN PODLOGE

RIVA TRE NOVEMBRE 9 - TELEFON 24-863

TELEGRAMI: DONAGGIO CHIESAGRECI TRIESTE

Alfa Romeo

"ARAUTO"

TOMAŽIČ & POŽAR

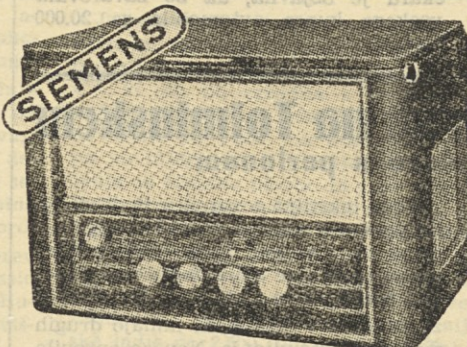
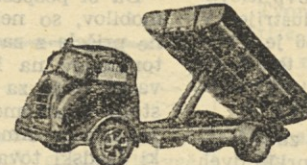
TRST UL. GALATTI 24 POST BOX 245
TELEFON: 37 274 - BRZ.: ARAUTO

Izdelke svetovno znane kvalitete: AVTOMOBILE - AVTOMOBILE -
TROLEJEUSE - KAMIONE - AVTOCISTERNE IN DRUGA SPE-
CIALNA VOZILA - POMORSKE DIESEL MOTORJE - AVIONSKE
MOTORJE - ELEKTROAGREGATE. VSAKOVRSNE REZERVNE DELE

NUDI PRODAJNI URAD
ZA JUGOSLAVIJO

Olajšave pri plačilu!

Alfa Romeo

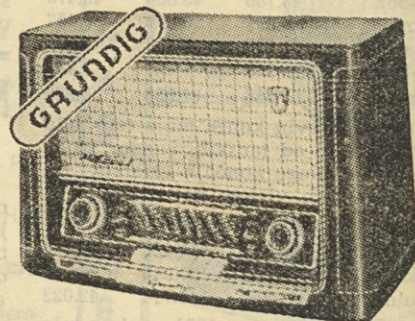
Radio TV - SOSSI

OPČINE - Trg Monte Re 4

Tel. 21-155 - 21-154 - (pri osnovni šoli)

PRODAJA IN POPRAVILA VSAK-
VRSTNIH RADIO IN TV APARATOV ZA-
LOGA ELEKTRIČNEGA MATERIALA.
RADIO - APARATI od 10.000 L NAPREJ

POŠILJAMO DARILNE PAKETE V INO-
ZEMSTVO - ZA JUGOSLAVIJO
UGODNI PLAČILNI POGOJI

»Sljeme«

MESNA INDUSTRIJA
SESVETE - JUGOSLAVIJA

IMPORT - EXPORT, Zagreb, Ilica 29/1

Pošt. pretinac 276 ☎ 23-738, 33-132

Telegrami: SLJEME ZAGREB

IZVOZI

Zaklenu telad u koži i teleće me-
so, govedje meso, svinjsko meso
sve vrste kobasličarskih proizvo-
da, sve vrste suhog mesa, sla-
nine i pršut, sve vrste mesnih
konzervi, naročito konzerve
šunke, hrenovke, šultera, gulaš,
luncheon meat, chopped porkit.

UVOZI

Sav materijal za vlastite potrebe

POTOVALNI URAD

Adria Portorož

Tel. št. 12

Filiala Koper tel. 64

Menjalnica blok Školjce

▼▼

Hotelske sobe, prodaja vseh
vrst vozovnic, izleti po morju
in suhem služba menjalnic
in potnih listov

KMEČKA BANKA

r. z. o. j.

GORICA

Ulica Morelli 14 - Tel. 22-06

Ustanovljena leta 1900

"SILLA"

COSSI ALFONZ

UVOZ LESA

GORICA
Ulica Duca d'Aosta 17
TEL. 34-35

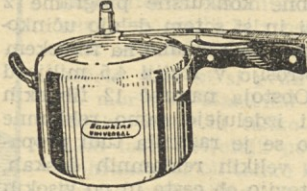
OBIŠČITE TVRDKO KERŽE!

HAWKINS - LONEC NA PRITISK
ENOSTAVNOST IN GOTOVOST DE-
LOVANJA STA TAKI, DA DOVOLJU-
JETA UPORABO VSAKOMUR! PRI-
STEDILI BOSTE 80% NA PLINU IN
CASU.

NOVI REVOLUCIONAR HOOVER! -
LIKALNIK NA PARO IN NA SUHO.
TAKO IMATE DVA LIKALNIKA V
ENEM.

MORATE OPRATI DELOVNE OBLE-
KE - BODITE BREZ SKRBI! - E-
LEKTRICNI PRALNI STROJ HOOVER
JIH OPERE V 7 MINUTAH, NE DA BI
BILO POTREBNO OBLEKO PREJ NA-
MAKATI.

PRODAJA TUDI NA OBROČNO OD-
PLACEVANJE

ZAPOMNITE SI
TVRDKA

Kerže

Hoover

TRST,
Trg S. Giovanni 1
tel. 35-019

POZOR!!!
PREDEN
NABAVLJATE

Solob Ivo

GORICA - Trg E. DE AMICIS 1

Telefon 21-35

Prodaja in izvoza nado-
mesne dele in pritiskine
za avtomobile, motorje in
kolesa

Zaloga prvovrstnih briških,
vipavskih in domačih vin

BRIC IVAN

Gorica - Ul. Croce 4

Telefon pisarna 34-97

dom 20-70

„Gondrand“

TRST - TRIESTE, VIA CARDUCCI 10

Telefon: 37-157

Telegrami: GONDRAUD - TRIESTE

PODJETJE S POPOLNO USTREZAJOČO
OPREMO ZA PREVOZ GOVEJE ŽIVINE,
KONJ, PERUTNINE, MESA IN JAJO

Lesna obmojna postaja na Proseku (Gondrand Prosecco)
s hlevi za počitek živih živali

„TRANS - TRIESTE“ S. a. r. l.

TRISTE-TRST V. Donata 3 - Tel. 38-827 31-906 95-880

UVAŽA: vse lesne sortmane in produkte gozdne
industrije

IZVAŽA: vse proizvode FIATOVE avtomobilске in-
dustrije in rezervne dele. — Vse vrste
gum tvornice CEAT in vse produkte naj-
važnejših italijanskih industrij.

Na Koroško Vas vabi

hotel Korotan

v Sekiri ob Vrškem
jezeru

Domača postrežba --
Ugodne cene

SPLOŠNA PLOVBA

Sedež Piran

Predmet poslovanja: pomorski prevozi dolge
in obalne plovbe.

Centrala Piran — Telefon 57, 58

Komercialni oddelek: Ljubljana - Tel. 23-147

Telex: 031 85

Brzovaj: PLOVBA Piran oz. PLOVBA Ljubljana

IMPEXPORT

TRST - ULICA CESARE BATTISTI 23-I
Tel. 44-208 - Telegr. IMPEXPORT - TRIESTE

UVAŽA: IZVAŽA:

vsaokvrsten les, drva za tekstil, kolonialno blago
kurjavo, gradbeni material in raznovrstne stroje

SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSNE KOMPENZACIJE

JUGOLINIJA

RIJEKA - Poštni predal 379

Telegrami: JUGOLINIJA - RIJEKA 28-51, 26-52, 26-53
Teleprinter: JUGOLINE 02526

VZDRŽUJE REDNE BLAGOVNE IN POTNIŠKE PROGE

Z/NA JADRAN — SEV. EVROPA vsakih 10 DNI
SEV. AMERIKA vsakih 15 DNI
BLIŽNJI VZHOD vsak teden
DALJNI VZHOD vsak mesec
GRČJA in TURČJA vsakih 15 DNI

Zastopstvo v Trstu: "NORD-ADRIA", Agenzia Marittima di V.
BORTOLUZZI — Telegrami: "NORD-ADRIA" Trieste - Tel.:
37-613, 29-829 Uradi: TRST, Piazza Duca degli Abruzzi št. 1

DR

AN

SG 510

R 50

CD

D R Spojna guma sa 2152 teleskopska pipka u obliku okruglih malih zubaca, koja u sebi harmonično sjedinjuje prednosti lakog
kretanja, kocenja i dugotrajnosti.
A N Spojna guma koja stvarno dozvoljava mogućnost sigurne vožnje po visokom snegu, a da se ne mora pribeći starom sistemu
upotrebe lenaca.
SG 510 Spojna guma koja rešava Vaše probleme kada ovi predstavljaju blato, pesak, neravan i rdjav teren.
R 50 Giganška spojna guma koja je već položila ispit i koju, kao takvu, cene hiljade korisnika prevoznih sredstava u celom svetu.
C D Spojna guma sa izuzetno dubokom gumečom površinom i jako pojačanim bočnim stranama, koja će svuda odstraniti Vaše
probleme, gde su uslovi sredine uzrok brzog istrošenja.

Distributori u Jugoslaviji: AUTOSRBIJA Beograd, AUTOGUMA PROMET Zagreb, EXPORTDRVO Zagreb, AGROTEHNIKA Ljubljana,
ISTRA IMPORT EXPORT Rijeka, JADRAN DRVO Rijeka, POSTOJNA IMPORT EXPORT Postojna, SPLOŠNO TRGOVSKO D. D. Koper

PRODAJNI URAD ZA F. N. R. J.

UFFICIO VENDITE PER LA R. F. P. J.

TRANS TRIESTE

VIA DONATA 3/I - tel. 38-827 - 31-906

TRŽNI PREGLED

Tržaški trg

KAVA

TRST. V zadnjem času so se kvotacije kave na viru proizvodnje dvignile. Povpraševanje po kavi je večje.

Cene kave na tržnem tranzitnem trgu so naslednje: Rio N. Y. 3 366 šilingov za 50 kg; Victoria 5 good to large bean 230 šil.; Victoria crivello 18-19 260 šil.; Minas 2 good to large bean 400 šil.; Minas crivello 18-19 440 šil.; Santos extra prime 545 šil. indonezijska A. P. 1 250 šil.; A. P. 2 200 šil. Uganda oprana in prečiščena 275 šil.; Haitian naravna XXXX 64 dolarjev; Haitian naravna XXXXX 66 dol.

Povprečne cene kave na viru proizvodnje so naslednje: **brasilica kava**, v liranah za 1 kg kof. Rio N. Y. 5 600; Rio N. Y. 3 645; Santos extra prime good to large bean 545; **Srednjeameriška kava**, v dolarjih za 50 kg kof. Haitian naravna XXXX 62; Haitian naravna XXXXX 63; Salvador 67,25; Kostarika 90; **arabska kava**, v šilingih za 50 kg cif 445; Moka Hodeidah 1 485; **afriška kava**, v šilingih za cwt cif: Uganda oprana in prečiščena 272; **indonezijska kava**, v holandskih florinatih za 100 kg cif po novoprijetih: Bali Robusta 10-12 odst. nečistoče 217.

Povprečne cene ocarinjene kave od uvoznika do grozista feo skladišče prodalca v liranah za kg peto ponovno pretehtano: **brasilica kava**: Rio N. Y. 5 1420; Rio N. Y. 3 1460; Santos extra prime good to large bean 1755; Victoria 5 good to large bean 1270; **Srednjeameriška kava**: Haitian naravna XXXX 1650; Salvador 1740; Kostarika 1925; **arabska kava**: Gimmia 1620; Moka Hodeidah 1 685; **afriška kava**: Uganda oprana in prečiščena 1280; **indonezijska kava**: Bali Robusta 10-12% nečistoče 1210 lir.

POPER

TRST. Sklepanje kupcij s poprom je majhno, cene padajo. Politične razmere, ki so nas ale zaradi Sueškega vprašanja so praktično paralizirale vsako novo dejavnost. Prekupačevalci so postali skrajno previdni.

Kvotacije popra na viru proizvodnje so naslednje, v šilingih za cwt cif Trst: Sarawak beli 277/6 proti vkrcanju v septembru, 275 proti vkrcanju v oktobru in 272 proti vkrcanju v novembru; Sarawak special črni 195 proti vkrcanju v septembru, 192/6 proti vkrcanju v oktobru, 190 proti vkrcanju v novembru; Malabar črni 235/6 proti vkrcanju v septembru, oktobru, novembru; Tellicherry črni 242/6 proti vkrcanju v septembru, oktobru, novembru.

Italijanski trg

V zadnjem tednu se je italijanski trg s kmetijskim pridelki pomiril. Kupčije z neko pšenico o prečiščeni žitnine; vendar so cene ostale neizpremenjene. Visoke kvotacije irde pšenice. Za nekatere pridele kot so n. pr. riž in koruza, ni velikega povpraševanja in cene so šibke, ker prekupačevalci čakajo, da prispe na trg nov pridelek. Otrobi so se prečiščeni pšenici. Cene krme so čvrste, ker so živinorejci že začeli pripravljati zaloge za zimo.

Ker je bila letos v nekaterih krajih s'aba letina krme, prodajajo živinorejci svojo živino v večji meri. Za to so cene klavne živine nekoliko padle. Po prsih čisto za rejo in za kakol je večje povpraševanje; zaradi tega so se cene okrepile.

Tudi maslo se laže prodaja. Trdi sir agrana maslo proizvodnje gre dobro od rok, za lanskoro proizvodnjo pa ni zanimanja.

Mirno je na trgu z oljivnim oljem. Cene vina so se okrepile zaradi zmanjšanja zalog starega pridelka in zaradi trgatve, ki se bo po Italiji zakasnila za približno 15 dni.

ZITARICE

LODI. Mehka pšenica fina 7300-7400, dobra 6400-6600, navadna 6000-6200; trda pšenica fina 9400, navadna 9000 do 9200; prvovrstna koruza 5600-5900, srednje vrste 4800-5000, navadna 4650-4850; inozemska koruza 4800-5150; ječmen 5700-5800; inozemski ječmen 4800-5500; oves 5600-5800; inozemski oves 5100 do 5300; riž 6700-6800; inozemska riž 5200-5400; inozemska proso 5200-5400; pšenična moka tipa »00« 9900-11.100, tipa »01« 8800-9100, tipa »02« 8200-8400, tipa »03« 7300-7500, moka za testenine tipa »04« 9600-9800; pšenični zdrob tipa »05« 11.600-11.800, tipa »06« 11.300-11.500; koruzna moka fina 7000-7500, srednje vrste 6000-6200, navadna 5500-5600; pšenični otrobi 4550-4650.

VERCELLI. Neoluščeni riž: navaden 5700-6100; G. Rossi 6300-6500; srednje vrste Maratelli 5700-6100; fin Razza 77 6400-6800; fin R. B. 7200-7700; fin Arborio 1200-6600; Maratelli 9100-9400.

Oljušeni riž: navaden 8900-10.200; Maratelli 10.900-11.500; Rizzotto 11.900 do 12.700; Razza 77 13.000-13.300; R. B. 13.300 do 13.600; Arborio 12.900-13.800.

ZIVINA

LODI. Voli za kakol I. 350-390 lir kg. II. 315-340, III. 250-305; krave I. 310-385, II. 230-280, III. 175-210; bikli I. 350-380, II. 310-330, III. 260-300; junci in junice I. 330-370, II. 295-320, III. 240 do 300; teleta 500-580, II. 445-470, III. 350-440; vprežni volji 260-300.000 lir par; vprežni junci I. 2 leti starosti 120-250.000 teleta do 1.2 let starosti 130-150.000 lir

glava; molzne krave 70-90.000 lir glava; krave prvenice 120-140.000; teletki 35-45.000; prašički do 15 kg 450-480 lir kg; do 25 kg 440-460; mlade svinje za rejo 450-550; suhi prašiči 40-50 kg 370-380; suhi prašiči 40-50 kg 350-370, 80-100 kg 350-365; debeli prašiči 130-150 kg 350-355, 150-180 kg 355-365, nad 180 kg 360-368.

Konji za kakol I. 240-290, II. 190-225; žrebeta za kakol 350-400; konji za vprego 110-150.000 lir glava; kobike 120 do 150.000 lir glava; žrebeta nad 1 leto stara 70-90.000 lir.

MLEČNI IZDELKI

CREMONA. Maslo iz smetane 310-840, maslo II. 750-780, III. 730-750, IV. 730-740; Sprinz svež 390-410, 3 meseca star 510-530; Provoleone svež 420-450, 3 mes. star 490-520; Grana svež 350-380, zimski proizv. 1955-56 470-530, majski proizv. 1955 530-600; zimski proizv. 1954-55 550-600; Emmenthal svež 430-470, 3 mes. star 540-560, Italico svež 360-380; Taleggio 320-330.

OLJE

FIRENZE. Oljivo olje extra do največ 1% kisline 850-880, do največ 2,50%, odst. kisline 800-850, do največ 4% kislin. 700-750; dvakrat rafinirano tipa »A« 645-655, tipa »B« 475-485; semensko olje I. 385-390; olje iz zemeljskih lešnikov 395-400.

PERUTININA IN JAJCA

MILAN. Živi piščanci extra 750 do 800, I. 700-750 II. 650-680; inozemski piščanci 480-530; zaklani piščanci izbrani 800-850, navadni 700-780; zaklani piščanci extra 900, I. 750-850; inozemski zmrmzjeni piščanci: madžarski 450-520, danski 600-650, jugoslovanski 450-550; žive kokoši 530-580; žive inozemske kokoši 400-470; zaklane kokoši 800-850, inozemske kokoši zaklane v Italiji 600-680; inozemske zmrmzjene kokoši 530-530; žive pegatke 750-800; zaklane pegatke 1000-1050; mladi golobi zaklani 720-790; golobi zaklani 800 do 890; žive pure 600-700; živi purani 600-700; žive rane 400-450, zaklane 500 do 600; raške za reo 270-300 lir kg; mad; goši za rejo 650-1100 lir po teži; živi zajci 350; zaklani s kožo 450-480; zaklani brez kože 460-530.

Sveža jajca I. 31,50 do 32,50; navadna

dna 29-31; sveža inozemska jajca 23,50 do 29 lir komad.

VINO

CASALE MONFERRATO (Alessandria). Cene za hl. Crno namizno vino 9-10 stop. novega pridelka 6500-6000, 9-10 stop. starega pridelka 6000-6500; belo vino 10-11 s op. 6500-7000; Barbera 12-13 stop. 7500-8500; Barbera extra 9000-9500; Freisa sladko 9100-9500; beli moškati extra 14-14500; Grignolino extra 11.550-12.500; Nebbiolo 12.500; Malvasia črna 11.000-11.500.

RABLJENI AVTOMOBILI

RIM. Fiat 500 (1954) 440-440.000 lir; Fiat 600 (1955) 500-550.000; Fiat 1100 (1954) 570-630.000, (1955) 670-720.000; Fiat 1400 (1953) 450-500.000, (1955) 500 do 550.000; Fiat 1400 »A« (1954) 720-780.000, (1955) 800-850.000.

Alfa Romeo 1900 berlina super (1954) 1.000.000-1.100.000, (1955) 1.180.000 do 1.250.000 lir.

Lancia Ardea (1925) 310-350.000, 53) 400-430.000; Appia (1954) 650-700.000, (1955) 780-820.000 lir.

KOZE

MILAN. Surove koze: krave z glavo in parklji do 30 kg 225-235, nad 30 kg 226-235; junci z glavo in parklji do 30 kg 270-280, 30-40 kg 235-245; volji z glavo in parklji 40-50 kg 220-230, nad 50 kg 210-220; bikli nad 40 kg 160-170.

Surove osoljene koze: volji in krave do 40 kg 440-460, nad 40 kg 410-430; teleta brez glave in parkljev do 4 kg 780-800, 5-6 kg 780-800, 6-8 kg 650-680, 30-40 funtov 8/20 285-305; Addis Abeba 40-50/10 do 8 funtov 335-345, 8-12 funtov 310-320, nad 12 funtov 270-280. Za je koze: bele 10-15 kg za 100 kož 850-875 lir; (krzno drugih barv) 575-600; (ovni 150-180 kg za 100 kož 500 do 530; kozlički 26-31 kg za 100 kož 1700 do 1750; nad 31 kg za 100 kož 1750-1800; koze 120 kg za 100 kož 820-870.

Kože iz čezmorskih dežel: Cordova Sierra 85/15 10-11 kg 340-350 lir kg; Capo dove kože 18-20 funtov 380-390, 30-40 funtov 8/20 285-305; Addis Abeba 40-50/10 do 8 funtov 335-345, 8-12 funtov 310-320, nad 12 funtov 270-280. Za je koze: bele 10-15 kg za 100 kož 850-875 lir; (krzno drugih barv) 575-600; (ovni 150-180 kg za 100 kož 500 do 530; kozlički 26-31 kg za 100 kož 1700 do 1750; nad 31 kg za 100 kož 1750-1800; koze 120 kg za 100 kož 820-870.

Sveža jajca I. 31,50 do 32,50; navadna

MEDNARODNA TRŽIŠČA

	CHICAGO	21. 8.	2. 9.	19. 9.
Pšenica (stot. dol. za bušel)	...	220 1/4	220 3/4	228 1/2
Koruza (stot. dol. za bušel)	...	150 1/4	146	155 1/2
NEW YORK				
Baker (stot. dol. za funt)	...	39.50	39.	39.
Cin (stot. dol. za funt)	...	99.	137.	103.75
Svinec (stot. dol. za funt)	...	16	16.	16.
Cink (stot. dol. za funt)	...	13.50	13.50	13.50
Aluminij (stot. dol. za funt)	...	27.10	27.10	27.10
Nikelj (stot. dol. za funt)	...	64.50	64.50	64.50
Bombaž (stot. dol. za funt)	...	34.35	34.45	34.40
Zlato srebrno dol. za steklenico	...	257.	257.	257.
Kava (stot. dol. za funt Santos 2)	...	61.75	62.25	62.25
LONDON				
Baker (f. šter. za d. ton)	...	293 1/2	307 1/2	287
Cin (f. šter. za d. ton)	...	766	773	793
Cink (f. šter. za d. ton)	...	94 1/2	96 1/2	98
Svinec (f. šter. za d. ton)	...	115.	117	116 1/2
SANTOS				
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)	...	498.90	503.	499.

Povečana napetost zaradi Sueškega prekopu se je v preteklem tednu odražala tudi na mednarodnem trgu surovine. Napredovale so cene surovine, ki se pridobivajo onkraj Sueškega prekopu, to je na Srednjem in Daljnem vzhodu. Poskočila je za ti cena čina, volne in kavčuka. Pšenica je vnovč napredovala.

ZITARICE

V Chicagu je cena pšenice dosegla vrhunsko raven. Saj se je v tednu do 13. septembra dvignila od 233 na 225 7/8 stotinke dolarja za bušel. Cena krme je ostala približno neizpremenjena; saj je napredovala samo od 140 na 140 1/8 stotinke dolarja za bušel. V Ameriki so kmetje zaključili kupčije za prodajo 64.784.300 bušlov pšenice letošnjega pridelka. Ljansko leto so v tem času dosegle sklenjene kupčije samo 41.625.100 bušlov. Grejila je kupila v ZDA 2 milijona bušlov pšenice, Izrael 2.800.000 bušlov.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

V New Yorku je cena sladkorja za malenkost nazadovala, in sicer od 3,26 na 3,24 stotinke dolarja za funt. Cena kave je v New Yorku napredovala od 79 na 83,40 stotinke dolarja za funt. Kakao je nazadovao od 25,39 na 25,25 stotinke dolarja za funt. Svetovni pridelek v sezoni 1955/56 cenijo na 835.000 ton, medtem ko je svetovna potrošnja manjša.

VLAKNA

Cena bombažu je v New Yorku ostala neizpremenjena pri 34,35 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi. V Aleksandriji je karnak nazadovao od 104,50 na 99 talerja za kantar; v Liverpoolu od 25,37 na 24 penija za funt. Pridelek v Ameriki cenijo na nekaj več, kakor se je glasila cenitev zasebnikov. Cena volni je zopet poskočila v Avstraliji kakor tudi v Južni Afriki. Nove cene so bile za 5-7% višje kakor

cene prejšnjega tedna. Na londonskih dražbah so bile cene za 15% višje kakor meseca julija. Ta dvig cene pripisujejo novi napetosti, ki je nastala zaradi Sueškega prekopu, ker gre za blago, ki se iz Avstralije prevaža v evropske dežele skozi ta prekop. V New Yorku je cena poskočila od 140 na 142,5 stotinke dolarja za funt; v Londonu za česno volno vrste 64's B od 134 3/4 na 139 penija za funt pri izročitvi v septembru. V Franciji (Roubaix) se je cena dvignila od 1250 na 1290 frankov za kg.

KAVČUK

Cena kavčuka je zaradi napetosti ob Sueškem prekopu sicer napredovala, vendar bi bil skok še večji, ako ne bi pri svetovni potrošnji zabeležili nazadovanje v mesecu juliju; v omenjenem mesecu so na svetu potrošili samo 145 tisoč ton kavčuka. Svetovne zaloge so se povečale in dosegle 117.000 ton. V New Yorku je cena v tednu do 13. septembra napredovala od 32,80 na 33,70 stotinke dolarja za funt. V Londonu od 27 1/8 na 27 3/4 penija za funt.

KOVINE

Med barvastimi kovinami je dosegel cin najvišji skok v zvezi z napetostjo zaradi Sueza. V Londonu so plačevali v tednu do 13. septembra 820 funtov za ton, to je 45 funtov več kakor tedaj prej. V New Yorku je cena cina napredovala od 98,75 na 101,50 stotinke dolarja za funt. V New Yorku je cena elektrolitičnega bakra v tednu do 13. septembra za malenkost nazadovala: od 38,10 na 37,90 stotinke dolarja za funt. Antimon Laredo v New Yorku neizpremenjen pri 33 stotinke dolarja za funt; lito železo je napredovalo od 57 na 59 dolarjev za ton. Zlato srebrno nezpremenjeno pri 255-257 dolarjev za steklenico. Cena barvastih kovin v Zah. Nemčiji dne 14. septembra: cin 1035 DM za 100 kg, svinec 140 DM, cink 134,80 DM za 100 kg.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

Za kozarec dobrega vina

Prepričani smo bili, da bo letošnja trgatve zaradi pozne pomladi in neugodnega vremena močno zmanjšala. Pravilo, da je vsaka reč o svojem času, ni dosti popustilo; trta ima namreč od konca avgusta dalje ugodno vreme in je ne verjetno čvrsto nadoknadila, kar je zamudila. Se bolj ugodno bi se bila počutila in zorene grozdja bi bilo še bolj vrstno, če bi bila vsaj v bolj prostni zemlji dobila v tem mesecu dober dež. Recimo tudi takole: če bi bili omogočeni tri tona suhega mihanja. To je tri tona suhega mihanja, to je toliko bolj v tem mesecu. Sonce, voda in zrak so tvoji jagode. In samo za to gre, samo za to naše brige okrog trte. Njihov učinek pa pospešuje, in to zelo pospešuje z zračenjem in čiščenjem zemlje o nesnagah (prahu, blata, pačevine itd.) in predvsem onih gliv, ki nam morejo delno ali docela skvariti vinski pridelek. Tokajski domovi plesnobne glivice, ki jih je treba za vsako ceno uničiti. Razene temeljite snage in zračenja je njih sovražnik žvepleni dim. Denimo na razna mesta v kleti v lončene črepinje nekaj žvepla, ga zvečer zažigamo in dobro zapri vrata in okna. Tako postane čez noč in naslednje jutro klet prezačena. To opravilo pomnožimo.

Kdor je imel le malo opravka z vinom, ve kaj pomeni snaga vinske posede. Ne da bi se spuščali v podrobnosti nje priprave in poprave (saj je ta postopek našim kmetom na splošno dobro znan), vendar se nam zdi potrebno naglasiti, da ne smemo pri tem opravilu štediti niti pri mrzlo in tolo vodo, niti z žveplom in drugimi razkuževalnimi sredstvi. Po obno so v vinu nevarni plesnivi soki. Dajmo torej na 100 litrov vode tričetrt litra žveplene kisline (hudičevga olja) in s tem dobro umijmo sode! (Pazimo, da vlijemo to kisline v vodo in ne obratno, da nas zaradi naglega in silnega segretja ne okropijo!).

Duh po plesnivih odpravimo tudi če denemo v sod zmelto bukovog olja (3/4 kila na vsak hl) in ga pustimo v njem teden dni. Ne devajmo mošta v nove sode, dokler jih nismo dobro oprali z gorko vodo in sodo (10 kg na hl vode), nato z žveplom kisline (končno plesniv soki) in končno napolnili z mrzlo vodo za nekaj dni. Pred rabo jih odimimo. Na splošno pa ni tako težko — kot tudi neokvarjeni — sode pripravljati za stara in najboljša vina. Samo zdravo in zrelo grozdje v kadli Gnilo, suho, nezrelo v stran, da ne bo izgube in znižanja kakovosti vina, če ne še kaj hujšega! Seveda se moramo ravnati po že starem svarilu, da se nam s trgatvijo ne sme preveč muditi.

J. F.

MALO JE PRIMERNIH KLETI

Primernih kleti (hranov) je pri nas malo in še to so starejša datuma. Novih ne gradimo, ker je to draga reč in se tudi ne posvečamo vinogradništvu, kot bi bilo želeli. Kar je, to bo vsaj za zdaj tudi ostalo.

Vendar pa se da z razmeroma majhnim trudom in skromnimi stroški storiti in doseči

Kmet in vrtnar konec septembra

Na njivi: V tem času pospravljamo koruzo, storimo pa se nekoliko osuše in nato jih slečemo (ličkamo). Ko smo pobrali storže, ne bomo p. stili koruznih stebel na njivi, ker v njih lahko prezimijo različni škodljivci. Če so bile rastline napadene po proseni vsečici, katere ličinka dela rove v prosnem in koruznem stebelu, moramo stebila takoj odstraniti in zažgati, ker v njih prezimijo ta in še drugi škodljivci.

Na travniku: Lahko izkoristimo s pašo one travnike, ki so še kaj obrasli. Tudi kokiši lahko pustimo nanje, a ne preveč časa, ker nam le te popolnoma uničijo rušo. Če zaradi

starihš lepo pomeženje. Zda pa mi je rekla obupana: »Vse je šlo! Kje je danes tisto veselo življenje, ki ga je bilo videti v Štedni prti koncu prejšnjega stoletja, ko so začeli kmetje pridelati svoja zemljišča za industrijska podjetja? Nič strašnega bi ne bilo, ako bi pri nas samo poljedelstvo nazadovalo, nato naše ljudstvo na Trzaskem ne zapušta le svoje zemlje, temveč sploh propada gospodarsko. To je vprašanje, o katerem bi morali začeti zelo resno razmišljati. V razgovoru s prijateljem in v Krizu sva bila soglasna v tem, da so se morali naši vinogradniki že pod Avstrijo boriti proti italijanskim konkurentom, toda tedaj jih je ščitila carina, danes pa je že 38 let, odkar smo prišli pod Italijo in so naši vinogradniki seveda to zaščito izgubili, a kljub temu gospodarijo naprej, kakor da se ni nič izpremenilo, to je, kakor da ne bi bila odprava uvozne carine znižala cene naših vin za več kot polovico.

Razen znižanja cen, ki velja za vsa naša vina, pa imajo krški vinogradi in sploh vsa vina, ki se pridelujejo na Bregu pod krasno planoto, še dugo neugodnosti, od katerih je glavna izredno strma, skoraj navpična lega vinogradov. Kakor da bi še vse to ne bilo dovolj, so klanci po vinogradih v tako slabem stanju, da bi si še divje koze na njih polomile noge. Zaradi tega je prevažanje, ali bolje rečeno, prenašanje, skrajno mučno in drago; dovažanje gnojna stena toliko, da se gnojenje sploh ne izplača. Ako dodamo še to, da ni o kakršnem koli tehničnem napredku v vinogradništvu ne duha ne sluha in da je v vinogradih videti le še nekaj starcev, potem ni težko priti do žalostnega zaključka, da bo s smrtno jeze preostalih vinogradnikov zamrlo tudi krško, in ne le krško vinogradništvo in poljedelstvo sploh. Nato bodo opustošeno zemljo razprodali in zapravili. Ko sem svojemu krškemu prijatelju omenil, da pričakujem to v petdesetih letih, mi je odgovoril, da bo po njegovem mnenju že čez 20 let zgnilo zadnji krški vinograd.

suse travniki niso obrasli, jih ne bomo obremenjevali s pašo ampak jih bomo rajši pustili počivati, da si malo opomorejo.

V vinogradu: Sedaj praktično nimamo do trgatve nobenega opravila razen, če gremo odganjati ptice in pregledovati, kdaj bo grozdje popolnoma zrelo. Okopavanje ne bomo opravljali v tem času, ko so jagode napete, ker bi jih lahko ranili, take jagode so podvržene na milost in nemilost raznim boleznim in škodljivcem. Če se moramo okopati vinograd, delajmo to zelo previdno in nikar se ne približujemo preveč rastlinam.

V sadovnjaku: Redčimo breške in češnje. Tia potrosimo z apnenim prahom in ga podkopljemo. Odstranjujemo pripadajoča sadna drevesa. Pripravimo prst in kompost za sajenje sadnih dreves. Pred spravljanjem sadja izperemo police v sadni hrambi in hrambov zaplino z žveplnim plinom, da uničimo razne glivice ki napadajo plodove.

Na vrtni imamo polne roke. Izpraznjene grede prelehamo, gnojimo in sadimo zelenice, endivijo, sejmo špinato in sadimo zimsko čebulo.

V kleti: Če se nismo opravili vsa pripravljala dela, ki so muja, preden pristopimo k trgatvi, ne odlašajmo več, če hočemo začeti s trgatvijo v pridojnih dneh. Se enkrat moramo opozoriti,